

Posudek vedoucího rigorózní práce

Jméno rigorozanta: **Martin Froněk**

Název práce: ***Společenská smlouva jako racionální volba***

Datum odevzdání práce: 18. března 2015

Rigorózní práce Martina Froňka *Společenská smlouva jako racionální volba* splňuje obsahem i rozsahem požadavky, které jsou na tento typ práce kladeny. Samotný text práce má včetně poznámek pod čarou rozsah 121 normostran. Tématicky práce navazuje na úspěšně obhájenou diplomovou práci *Soudobé teorie společenské smlouvy*, téma však dále rozvíjí a prohlubuje směrem k využití teorie her v politické a právní filosofii, k empirickým studiím fungování nestátních normativních systémů, k chápání společenské smlouvy ve světle institucionalismu a k většímu propojení politickofilosofického tématu společenské smlouvy s právní teorií.

Společenská smlouva patří k hlavním tématům soudobé politické a v jistém ohledu též právní teorie. Historie konceptu společenské smlouvy je v první kapitole rekapitulována s pomocí dnešních myšlenkových nástrojů (jako je teorie her) a dále s důrazem na konkrétní přínos daného autora k samotnému konceptu společenské smlouvy. Zdůrazněn je přechod k chápání společenské smlouvy jako hypotetického konstruktů a nikoli reálného historického faktu, což připouští Hobbes i Kant.

V druhé a třetí kapitole jsou představeni významní autoři soudobých teorií společenské smlouvy, na počátku přitom stojí zásadní dílo Johna Rawlse *Teorie spravedlnosti*, jemuž je v diplomové práci věnována náležitá pozornost. Teorie společenské smlouvy jsou porovnávány podle svého účelu, tedy, zda slouží k ospravedlnění morálních pravidel (Gauthier, Scanlon), nebo politického systému (Rawls, Nozick), a dále s ohledem na to, jak jsou definovány smluvní strany, zda jako idealizované konstrukty pod rawlsovským závojem nevědomosti, nebo jako reálné figury.

Ve čtvrté kapitole se pak ukazuje, jak významně ovlivnili soudobé teorie společenské smlouvy ekonomové a práce s teorií her. Diplomant ukazuje, že propojování matematiky a politické filosofie může být velmi přínosné. V této kapitole je zdůrazněna expresivita práva, tj. zajištění funkce práva už jen vyjádřením a rozšířením pravidla chování, k čemuž teprve přistupuje hrozba sankcí a vynutitelnost

Pro propojování teorie společenské smlouvy a teorie práva je klíčová pátá kapitola, která na předchozí navazuje. Uvádí pozoruhodné příklady samoregulace společenské skupiny bez rozvinuté státní organizace a silového vynucování pravidel. Takové příklady jsou sice patrně myslitelné jen v poměrně malých homogenních skupinách (což rigorozant připouští), ale ukazují, že právní systém může být v určitém ohledu založen i na něčem jiném, než je hrozba sankcí ze strany státní moci.

Šestá kapitola pak propojuje téma společenské smlouvy s populární filosofickou teorií řečových aktů a s analytickou filosofií.

Mám za to, že Martinu Froňkovi se podařilo vytvořit pojednat velmi zajímavě o důležitém a i aktuálním tématu, propojit poznatky řady vědních oborů, jako je matematika a její teorie her, právní věda, zejména v pojetí konvencí jako základu práva, a samozřejmě soudobá politická filosofie, z níž práce vychází. Práce se opírá o úctyhodné množství literatury, anglosaské i české. Po formální stránce nemám práci co vytknout.

Při obhajobě by rigorozant mohl porovnat výhody a nevýhody různých odůvodnění toho, proč dodržujeme právo – konvencionalistického, expresivistického, mocenského, legitimizačního a dalších.

Vzhledem k výše uvedenému práci bez výhrad doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 24. května 2015.

Doc. JUDr. PhDr. Jan Wintř, Ph.D.